Samorząd terytorialny na świecie (38). Bośnia i Hercegowina

Kategoria: Aktualności
Opublikowano: piątek, 01, grudzień 2017 11:01
Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska
Odsłony: 2282

Urzekające wodospady Kravica, Mostar ze słynnym starym mostem, uzdrowisko Banja Luka, klasztor Derwiszów w miejscowości Blagaj, znane m.in. z Zimowych Igrzysk Olimpijskich Sarajewo a także Góra Objawień w Medziugorie - to miejsca najczęściej odwiedzane przez turystów.

Bośnia i Hercegowina położona jest w południowo-wschodniej Europie, w zachodniej części Półwyspu Bałkańskiego. Większość terytorium kraju obejmują Góry Dynarskie. Graniczy na północy, zachodzie i południu z Chorwacją, na wschodzie z Serbią, a na południowym wschodzie z Czarnogórą. Od południowego zachodu ma dostęp do Morza Adriatyckiego – jedynym bośniackim kurortem położonym nad tym morzem jest Neum.

Jako suwerenne państwo Bośnia i Hercegowina funkcjonuje od marca 1992 roku, kiedy proklamowana została niepodległość Socjalistycznej Republiki Bośni i Hercegowiny, co ostatecznie doprowadziło do rozpadu Jugosławii i było zarazem jedną z przyczyn wybuchu trwającej ponad trzy i pół roku wojny domowej, zakończonej podpisaniem w Dayton układu pokojowego, którego częścią było uchwalenie konstytucji nadającej Bośni i Hercegowinie obecny kształt i ustrój polityczny.

Bośnia nie jest państwem demokratycznym, w którym rządzi naród, naród polityczny, czyli wszyscy obywatele, wszyscy uprawnieni do głosowania, niezależnie kim są i jakie mają zamiary. Preambuła bośniackiej konstytucji wyznacza trzech suwerenów: narody bośniacki, serbski oraz chorwacki, które określa jako „narody konstytucyjne”. W myśl tego nie można mówić o istnieniu jakiekolwiek dobra wspólnego, powszechnego ani o jednym źródle władzy. Takie rozwiązanie odróżnia ustrój BiH od zbliżonych w pewnym stopniu do niego ustrojów: Szwajcarii, Belgii oraz Austrii, których konstytucje choć mówią o istnieniu odrębnych od siebie wspólnot, to określają suwerena jako jednolity naród polityczny.

System polityczny opiera się na konsensusie. Jednak nie jest budowany pomiędzy partiami politycznymi, a między narodami.

Na czele państwa stoi kolektywne Prezydium Bośni i Hercegowiny, w którego skład wchodzą wybrani na czteroletnią kadencję przedstawiciele trzech narodów konstytucyjnych: Chorwatów, Boszniaków i Serbów. Każdy z członków Prezydium pełni rotacyjnie funkcje przewodniczącego kolejno przez 8 miesięcy (a więc dwukrotnie w trakcie kadencji). Przedstawiciele trzech narodów są wybierani do prezydium w wyborach powszechnych.

Parlament Bośni i Herzegowiny składa się z dwóch izb wybieranych na 4 lata: niższej – Izby Reprezentantów (42 deputowanych – 28 z FBiH i 14 z RS) i wyższej – Izby Narodów (15 osobowej). Skład Izby Reprezentantów jest proporcjonalny do głosów oddanych na partie w powszechnym głosowaniu. Izba Narodów natomiast skupia po 5 przedstawicieli trzech narodów konstytucyjnych, którzy są wybierani przez parlamenty FBiH i RS.

Parlamenty funkcjonują także w obu częściach składowych BiH: Federacji i Republice Serbskiej oraz w Dystrykcie Brčko oraz w każdym z 10 kantonów FBiH.

Rada Ministrów BiH składa się z przewodniczącego proponowanego przez Prezydium BiH i następnie zatwierdzanego przez Parlament BiH oraz 9 ministrów, spośród których wyłaniani są dwaj zastępcy przewodniczącego, reprezentujący narody konstytucyjne inne niż przewodniczący. Obsada personalna Rady Ministrów, podobnie jak większości instytucji centralnych, odbywa się według zasady parytetu

Phoca PDF

narodowościowego. W odróżnieniu od przewodniczącego Prezydium BiH, stanowisko premiera nie podlega rotacji.

Entitety tj. FBiH i RS posiadają rządy. FBiH składa się z premiera oraz 16 ministrów (16 ministerstw), natomiast w skład Rządu RS wchodził premier oraz 16 ministrów (16 ministerstw). Również w Dystrykcie Brcko i kantonach FBiH funkcjonują rządy składające się z kilku lub kilkunastu ministrów. Ponadto nadzór nad sytuacją w BiH sprawuje powołany przez Radę Bezpieczeństwa ONZ Urząd Wysokiego Przedstawiciela (OHR).

Na mocy Porozumienia waszyngtońskiego, a także Układu w Dayton, Bośnia i Hercegowina składa się z trzech części składowych: Federacji Bośni i Hercegowiny, Republiki Serbskiej i zamieszkiwanego przez wszystkie trzy narody Dystryktu Brczko.

Federacja Bośni i Hercegowiny została podzielona na 10 kantonów jako jednostek najwyższego szczebla. Kantony podzielone są natomiast na 79 gmin, stanowiących jednostkę najniższego stopnia podziału terytorialnego.

Kantony to:

1. Kanton uńsko-sański
2. Kanton posawski
3. Kanton tuzlański
4. Kanton zenicko-dobojski
5. Kanton bośniacko-podriński
6. Kanton środkowobośniacki
7. Kanton hercegowińsko-neretwiański
8. Kanton zachodniohercegowiński
9. Kanton sarajewski
10. Kanton dziesiąty

Na dziesięć istniejących kantonów: w pięciu występuje większość boszniacka, w trzech – większość chorwacka, a dwa są mieszane (obowiązują w nich szczególne zasady sprawowania władzy, uwzględniające parytety etniczne).

Każdy z kantonów charakteryzuje się wysokim stopniem autonomiczności. Posiada szeroki zakres samorządu, własny rząd i inne władze, pochodzące z lokalnego wyboru.

Podobnie jak cała struktura polityczno-administracyjna Bośni i Hercegowiny, również liczba, granice i istnienie kantonów są kwestionowane w tarciach pomiędzy narodowościami.

Republika Serbska jest państwem unitarnym, podzielonym na 7 regionów i 63 gminy.

Źródło: www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl, pl.wikipedia.org, pl.wikipedia.org, szturm.com.pl

Phoca PDF